

lukkende bekostede af denne, er i Aarenes Løb af vedkommende Organisationer afgivne til Staten, naar deres Fortsættelse naturligt maatte betragtes som en Statsopgave. De samvirkende danske Landboforeningers plantepatologiske Forsøgsvirksomhed, der i det væsentlige blev gennemført ved Statstilskud, overgik som Følge heraf til Staten i 1913 og blev henlagt under Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur; Ribe Amts vestre Landboforening afgav i 1915 sine stationære Havebrugsforsøg med tilhørende Beholdninger m. v., hvortil der hidtil havde været ydet halvt Tilskud af Statskassen, til Statens Forsøgsvirksomhed efter Fradrag af et Beløb af Overtagelsessummen, svarende til de modtagne Statstilskud, og i 1916 afgav Haveselskaberne sine stationære Forsøg med tilhørende Statsbevillinger, 84 000 Kr. aarlig, til Staten mod en mindre Bevilling til Afvikling, idet der samtidig aabnedes Selskaberne Adgang til halvt Statstilskud til lokale Forsøg, Forevisningshaver, Konsulentvirksomhed m. v., hvilket var Statens Planteavlssudvalgs Betingelser for at overtage de stationære Havebrugsforsøg. Endvidere kan nævnes, at Det kongelige danske Landhusholdningsselskab paa lignende Maade har afgivet til Staten: Forsøgsvirksomheden i Plantekultur, Prøverne med Landbrugsredskaber og -maskiner, Statskonsulentvirksomheden, Landbrugsmuseet, Det landøkonomiske Driftsbureau og flere Virksomheder, der alle er paa-begyndte af Selskabet, men overdragne til Staten, naar det Tidspunkt var naaet, da de maatte siges naturligt at høre hjemme under denne.

Efter Udvalgets Anskuelse maa Det danske Hedeselskabs Virksomhed paa tilsvarende Omraader under lignende Forhold betragtes ud fra de samme Synspunkter. Men indenfor de Omraader af Selskabets Virksomhed, som det her drejer sig om, Mose- og Engvæsenet og Kanal- og Vandstandsreguleringerne, er det, selv med Henblik paa de nu foreliggende Forhold vedrørende Statens Virksomhed til Fremme af Jordens Grundforbedring, dog kun en ganske begrænset Del af de nævnte Virksomheder, nemlig Moseundersøgelserne, der kan siges naturligt at henhøre under Statens direkte Ledelse.

Forudsætningen for Oprettelsen af den nye Statsinstitution, Statens Grundforbedringsvæsen, var, som det fremgaar af Ministeriets Skrivelse til Folketingets Finansudvalg af 7. Februar d. A., at Institutionen skulde „samle, regulere og fremme Opdyrknings- og Grundforbedringsagen i nøje Samarbejde med de i Sagen interesserede Organisationer, der fremdeles som hidtil maa varetage den konsultatoriske Vejledning for Landmændene, herunder ogsaa Forarbejder og Planlægning for Afvanding, medens den nye Virksomhed skulde varetage Statens Arbejder til Jordens Grundforbedring, give Vejledning og øve Kontrol og Tilsyn ved Anvendelse af Tilskud og Laan til private Arbejders Udførelse.“ Og denne Forudsætning blev ogsaa tiltraadt ved Sagens Behandling i Rigsdagen.

Hensigten har altsaa været og er fremdeles, at Hedeselskabet stadig som hidtil — paa lige Vilkaar med andre Organisationer, der arbejder paa disse Omraader — skal varetage konsultatorisk Virksomhed for Landmændene med Hensyn til Opdyrknings- og Kultiveringsarbejder paa Moser og Enge, Udarbejdelse af Projekter og Planer for Kanal- og Vandstandsreguleringer, Afvanding og Vanding m. v., og da Selskabet, som bekendt, i Aarenes Løb i disse Retninger har udført et særdeles omfattende og godt Arbejde, der har været og er i høj Grad paaskønnet af Landbefolkningen, blandt hvilken Selskabet nyder en rodfæstet Tillid, finder Udvalget det ikke stemmende med Rimelighed og Billighed og altsaa ej heller overensstemmende med Ministeriets og Rigsdagens Ønske, at disse Virksomheder i deres Helhed søges henlagte under Staten eller Statens Grundforbedringsvæsen, der da heller ikke er indrettet eller agtes indrettet paa at tage den konsultatoriske Virksomhed op i denne Form eller paa en saadan Maade, at der kan blive Tale om Konkurrence med Hedeselskabet.

Men paa den anden Side vil det efter Udvalgets Overbevisning være af afgørende Betydning for en sund og naturlig Udvikling af Hedeselskabets Virksomhed vedrørende Mose- og Engkultur, Afvanding og Vanding m. v. og for at ogsaa andre af Landbrugets Organisationer i større Omfang end hidtil og paa nogenlunde lige Vilkaar med Selskabet kan tage Opgaver op paa dette Omraade, hvor der særlig under de nuværende Forhold forestaar et meget omfattende og for Planteproduktionen saare betydningsfuldt Arbejde i vort Land, at det direkte Statstilskud, som Hedeselskabet modtager hertil, og som paa Finansloven for